

Faktablad // Alkohol och våld

Våld orsakar stort lidande för individen och höga kostnader för samhället. Bakom våldet finns många olika faktorer – alkoholkonsumtion är en av dem.

Alkohol är en bidragande faktor till många våldsfall i världen, såväl i hemmet som på offentliga platser. I hela världen uppskattas en miljard barn (fler än hälften av alla barn mellan 2 och 17 år) ha upplevt psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld det senaste året.¹ Enligt WHO har 35 procent av alla kvinnor i världen upplevt fysiskt eller sexuellt våld någon gång i livet. Den största delen av våld mot kvinnor sker i nära relationer, nästan en tredjedel av alla kvinnor har levt i ett förhållande där våld från partnern förekommit.²

Orsak eller bidragande faktor?

Alkohol är vanligt förekommande i olika typer av våld, inklusive våld i nära relationer, barnmisshandel och sexuellt våld. Uppskattningar av andelen partnervåld som är alkoholrelaterat varierar mellan länder, från 48 till 87 procent.³ En liknande uppskattning gällande sexuellt våld visar att alkohol finns med i bilden i mellan en tredjedel och tre fjärdedelar av fallen.⁴

I en undersökning gjord i norra Tanzania uppger 40 procent av kvinnorna att de utsatts för våld av en partner som inte dricker alkohol, medan siffran för dem vars partner dricker alkohol är över 65 procent.⁷

Många faktorer bidrar till våld, exempelvis patriarkala strukturer och normer. En mängd studier av olika slag (laboratoriemiljö och olika typer av epidemiologiska

I korthet:

// Det finns en stor mängd studier som visar ett samband mellan alkoholkonsumtion och förekomsten av våld. Detta gäller såväl våld i nära relationer som sexuellt våld och våld mot barn. På befolkningsnivå kan man se ett tydligt samband mellan den totala alkoholkonsumtionen och mängden våld i samhället.

// Alkoholpolitiska åtgärder på lokal eller nationell nivå bidrar till att minska risken för förekomsten av våld, bland annat genom att reglera pris och tillgänglighet.

studier) pekar på att det finns ett orsaks-samband mellan alkohol och våld: Högre alkoholdoser ökar helt enkelt sannolikheten för aggressivt beteende.⁵ Ett genomgående mönster är att män dricker betydligt mer än kvinnor och att de också står för den absolut största delen av våldet.

På befolkningsnivå kan man exempelvis i Sverige se ett starkt samband mellan den totala alkoholkonsumtionen och antalet fall av mord, dråp och misshandel. Författarna av den historiska analysen konstaterar till och med att förändringar i alkoholpolitiken är det enda som historiskt verkar ha påverkat förekomsten av våld, man hittar inga tydliga samband med andra stora samhällsförändringar.⁶

Alkoholpolitik spelar roll

Att alkohol är en orsak till våld stärks av studier som visar att förändringar av alko-

IOGT·NTO·RÖRELSEN

holpolitiska åtgärder medför förändringar i förekomsten av våld. WHO:s rapporter om att förebygga våld^{8,9,10} visar att åtgärder som minskar den totala alkoholkonsumtionen i en befolkning också minskar våldet. Andra studier visar att åtgärder som tvärtom ökar konsumtionen, såsom lägre priser, ökade öppettider och fler försäljningsställen, följs av en ökning av våldet.⁵

En studie från USA har funnit att en ökning av priset på alkohol med 1 procent minskar sannolikheten för partnervåld mot kvinnor med 5,3 procent.¹¹ En annan studie från samma land visar att en tio procentenheter mer restriktiv alkoholpolitik (mätt som ett samlat mått av 29 möjliga politiska åtgärder) är förknippat med nio procent minskning av alkoholrelaterade mord.¹²

Agenda 2030 har flera mål som tar upp våld, bland annat 16.2 som handlar om att stoppa alla former av våld mot barn och 5.2 som handlar om att stoppa våld mot kvinnor. Effektiva åtgärder mot alkoholrelaterat våld är nödvändiga för att dessa mål ska kunna förverkligas.

Referenser

1. WHO (2016), Inspire: Seven strategies for ending violence against children. World Health Organization.
2. WHO (2013), Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. Geneva: World Health Organization.
3. WHO (2006). Intimate Partner Violence and Alcohol. WHO Factsheet. Geneva: World Health Organization
4. Boles, S.M. & Miotto, K. (2003). Substance abuse and violence: A review of the literature. *Aggression and Violent Behaviour*, 8(2), 155-174
5. Andreasson, S. et al. (2017). Alkohol och våld, en översikt av

Rekommendationer

// **Arbeta för alkoholpolitiska åtgärder** som har starka belägg för att skydda mot våld. Exempel på sådana åtgärder är höjda priser på alkohol, begränsat antal försäljningsställen, begränsade öppettider och åldersgränser för inköp av alkohol.

// Alla insatser inom bistånd och utvecklingsprogram som syftar till att minska våld bör noga **analysera alkoholens roll** i den givna kontexten.

// **Jobba med män, alkohol och normer** som ett sätt att förebygga våld och öka jämställdheten.

// En bindande **global alkoholkonvention** skulle hjälpa många låg- och medelinkomstländer som idag saknar effektiv policy.

internationell och svensk forskning. Rapportserien Alkoholen och samhället 2017/2018. Stockholm: Göteborgs Universitet, IOGT-NTO, Svenska Läkaresällskapet

6. von Hofer, H. (2011), *Brott och straff i Sverige 1750–2010*. Kriminologiska institutionens rapportserie nr 2011:3. Stockholm: Stockholms Universitet.

7. Saffitz (2010). *Understanding Gender-based Violence: Evidence from Kilimanjaro*. *African Sociological Review* 14(1) 2010.

8. WHO. (2014). *Global status report on violence prevention, 2014*. Geneva: World health organization.

9. WHO. (2009). *Preventing violence by reducing the availability and harmful use of alcohol*. Geneva: World Health Organization.

10. WHO (2006). *Interpersonal Violence and Alcohol*. WHO Policy Briefing. Geneva: World Health Organization.

11. Markowitz, S. The price of alcohol, wife abuse and husband abuse. *Southern Economic Journal* 67(2):279–303, 2000

12. Wagenaar, A.C., Salois, M. J., & Komro, K.A. (2009). Effects of beverage alcohol price and tax levels on drinking: A meta-analysis of 1003 estimates from 112 studies. *Addiction*, 104, 179–190.

Om oss

IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete finns i 14 länder i Östafrika, Sydostasien och på Sri Lanka och Balkan. Vårt fokus är alkohol som utvecklingshinder.

Läs mer på www.iogtntororelsen.se/internationellt/ eller ring oss på 08-672 60 00.

IOGT·NTO·RÖRELSEN